

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Изборног већа Филолошког факултета бр. 1792/1 од 22. јула 2013, а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије и чланом 116 Статута Филолошког факултета, одређени смо у комисију за избор кандидата који су се јавили на конкурс за доцента за наставно-научну област Италијанистика, предмет Италијански језик. Част нам је поднети следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се јавио један кандидат, др Катарина Завишин, асистент на Катедри за Италијански језик и књижевност Филолошког факултета Универзитета у Београду.

I Основни биографски подаци

Др Катарина Завишин рођена је 06.06.1973. године у Београду. Године 1997. дипломирала је на Катедри за италијански језик и књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду, 2008. године, на истој Катедри одбранила мастер рад *Критеријуми за одабир уџбеника у настави италијанског језика као првог страног језика у билингвалној настави*, 2009. уписала докторске студије, на смеру Језик књижевност и култура на Филолошком факултету у Београду. Током докторских студија радила је као сарадник у настави на предметима Италијански језик и Стратегије и технике наставе италијанског језика. Године 2010. стекла међународни сертификат за наставника италијанског као страног језика (CEDILS, Certificazione in didattica dell'italiano a stranieri) Универзитета Ка' Фоскари из Венеције. Године 2013. одбранила докторски рад под називом *Теоријске основе и критичка анализа CLIL наставе на италијанском и српском језику у средњој школи у Србији*. Докторски рад је израђен у коменторству (коментори: проф. др Јулијана Вучо и проф. др Карла Марело), на основу посебног Споразума о сарадњи за израду докторске дисертације, између Универзитета у Торину, Италија и Универзитета у Београду, Србија.

Др Завишин има завидно радно искуство. Од 2001. до 2003. предавала је италијански језик у школи страних језика задужбине „Илија М. Коларац“. Од 2002. до 2012. предавала италијански језик у Италијанском културном центру у Београду на свим нивоима курса. Члан комисија за полагање међународних

сертификата Универзитета за странце из Сијене и Перуђе. Од 2005. до 2012. предавала италијански језик у Трећој београдској гимназији у оквиру билингвалне наставе. Држала припремне курсеве за полагање међународних испита Универзитета за странце у Сијени наставницима који учествују у пројекту двојезичне наставе. Од 2005. члан комисије за полагање пријемног испита из италијанског језика у Трећој београдској гимназији за одељења двојезичне наставе.

Академске 2011/2012., добила је стипендију италијанског Министарства иностраних послова и боравила на деветомесечном усавршавању у Торину током кога је била уписана на курс докторских студија, на основу уговора о докторату у коменторству између два Универзитета. Том приликом држала је предавања у оквиру курса *Дидактика страних језика* на Мастер студијама, (проф. Карла Марело) при Департману за стране језике и књижевност Универзитета у Торину; одржала је модул од 27 часова студентима прве године Српског и хрватског језика у оквиру курса проф. др Љиљане Бањанин, члан испитне комисије на писменом и усменом испиту на Департману за стране језике и књижевности Универзитета у Торину. Исте године учествовала је у раду комисије на државном такмичењу у Фиренци за италијански језик за основну и средњу школу (*Olimpiadi di Italiano*); именована је за експерта при одеску за Српски и хрватски језик из области превођења, била је члан комисије за дипломске испите при Департману за стране језике и књижевност истог Универзитета.

Од академске 2011/2012. коауторка онлајн припреме за пријемни испит из италијанског језика на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Од 10.10.2012. ради као асистент за италијански језик на Катедри за италијанистику Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Од 2012/2013. члан комисије и коауторка теста за пријемни испит за италијански језик при Филолошком факултету, Универзитет у Београду.

Др Катарина Завишин непрекидно усавршава своја знања из италијанског језика на бројним краћим и дужим боравцима у Италији (Перуђа, Сијена, Ређо Калабрија и Торино), редовно је похађала курсеве за усавршавање наставника италијанског језика у Србији и у Италији, а касније наставила са истим активностима као коауторка семинара за стручна усавршавања наставника италијанског језика у основним и средњим школама под покровитељством Министарства просвете Републике Србије.

Коауторка је два уџбеника за италијански језик (седми и осми разред основне школе, *Amici 3 и 4*), у издању Завода за уџбенике из Београда.

II Оцена резултата научног и истраживачког рада

Др Катарина Завишин редовно учествује на домаћим и међународним научним конференцијама и скуповима, ауторка је и коауторка неколико радова из области методике наставе италијанског језика и билингвалне наставе на италијанском и српском језику.

Саопштења на научним скуповима

2013. Professional Texts in Vehicular Language in CLIL Context Dual-Language Education at Secondary School Level. *ALP – CLIL Conference*, Universidad Autónoma de Madrid, постер презентација, Мадрид, 5.-8. јуни 2013.
2012. (са Ј. Вучо) Dalle raccomandazioni alla realtà: plurilinguismo e pluriculturalismo a scuola? XLVI Congresso Internazionale della Società di Linguistica Italiana. *Plurilinguismo / Sintassi*. Università per stranieri di Siena, Сијена, 27.-29. септембра 2012.
2012. Интеркултурна компетенција ученика у контексту CLIL наставе: неопходност или опција? Научни скуп са међународним учешћем. *Наука и савремени универзитет*. Филозофски факултет, Универзитет у Нишу. Ниш, 16. и 17. новембар 2012.
2011. Настава италијанског језика у функцији CLIL-а. *Језик струке: изазови и перспективе*, Филозофски факултет, Београд, 4. и 5. фебруар 2011.
2011. (са Д. Ђоровић) Значај когнитивних академских језичких вештина (CALP) за академску комуникацију на страном језику. *Језик, књижевност, комуникација*. Филозофски факултет, Ниш, 15. и 16. април 2011.
2011. (са Ј. Вучо) Bilingual education: the road to multilingualism. *Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*. International Burch University, Sarajevo, 5. – 7. мај 2011.
2010. Практична применљивост теоријских оквира методике наставе у академском образовању наставника италијанског језика: студија случаја, *Ставови промјена – промјена ставова*. Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет, Никшић, 16. и 17. септембар 2010.
2010. CLIL настава: од теорије до праксе. Језик и образовање, Филолошка истраживања данас. Филолошки факултет, Београд. 26. и 27. новембар 2010.
2008. Билингвална настава и подучавање граматике: студија случаја, *Савремена проучавања језика и књижевности*. Филолошко – уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 14. фебруар 2008.

Учешће на пројектима

Учествује у пројектима Катедре за италијанистику *ЕСНАКИТ Евалуација стандардизације италијанског језика на академском нивоу* и *ИТАЛСЕРБ* (формирање корпуса усмене и писане продукције италијанског језика србофоних говорника) под руководством проф. др Јулијане Вучо, Филолошки факултет Универзитета у Београду; од 2011. учествује у пројекту *РИДИРЕ: Ресурси италијанског језика. Креирање, дифузија и одржавање мрежне инфраструктуре у циљу учења италијанског језика у свету*, руководилац истраживачке станице у Београду проф. др Јулијана Вучо, у сарадњи са Универзитетом у Фиренци и Међународног удружења лингвиста и италијанских филолога (SILFI).

Од 2012. члан је радне групе у оквиру пројекта морфосинтаксичке обраде електронског корпуса савременог италијанског језика на интернету (Part of Speech tagging). Руководиоци пројекта: проф. К.Марело и проф. Е. Барбера, Департман за стране језике и књижевност, Универзитет у Торину.

Списак радова др Катарине Завишин

2013. CLIL настава: од теорије до праксе. У: Ј. Вучо, О. Дурбаба, (прир.), Језик и образовање, Филолошка истраживања данас. Филолошки факултет, Београд. ISBN 978-86-6153-124-8 (Том II), стр. 439-451.
2012. Билингвална настава из перспективе језичке политике и планирања: смернице за пројекат билингвалне наставе на италијанском и српском језику у средњим школама. *Иновације у настави*, XXV, 2012/13, YU ISSN 0352-2334 UDC 370.8, стр. 64 – 75.
2011. Настава италијанског језика у функцији CLIL-а. *Језик струке: изазови и перспективе*, Филозофски факултет, Београд. ISBN 978-86-915141-0-5, стр. 732- 740.
2011. (са Д. Ђоровић) Значај когнитивних академских језичких вештина (CALP) за академску комуникацију на страном језику. *Језик, књижевност, комуникација*. (ур.) Мишић, Илић, Б. & Лопичић, В. ISBN 978-86-7379-241-5. Филозофски факултет, Ниш. стр. 519-534.
2011. (са Ј. Вучо) Bilingual education: the road to multilingualism. *Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*. International Burch University, Sarajevo. ISBN 978-9958-9965-9-7, стр. 713 – 723.
2011. Практична применљивост теоријских оквира методике наставе у академском образовању наставника италијанског језика: студија случаја, У: Ј. Вучо, Б. Милатовић, (прир.), *Ставови промјена – промјена ставова*. Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет, Никшић. ISBN 978-86-7798-059-7, стр. 198 – 207.
2010. (са Ј. Стојковић) *Amici 4*, уџбеник за осми разред основне школе, Завод за уџбенике, Београд.
2009. (са А. Блатешић и Ј. Стојковић) *Amici 3*, уџбеник за седми разред основне школе, Завод за уџбенике, Београд.
2009. Билингвална настава и подучавање граматике: студија случаја, У: *Савремена проучавања језика и књижевности*. Филолошко – уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу. ISBN 978-86-85991-16-5, стр. 521 – 529.
2008. (са Д. Ђоровић и L. Guglielmi) Il concorso nazionale di lingua italiana in Serbia: analisi di un percorso e prospettive, *Bollettino ITALIS*, n. 26 settembre 2008 in <http://www.italis.it>.

Кратак опис изабраних радова објављених од последњег избора

Предмет истраживања докторског рада др Катарине Завишин **Теоријске основе и критичка анализа CLIL наставе на италијанском и српском језику у средњој школи у Србији** јесте двојезична настава која се одвија на страном, италијанском језику и матерњем, српски језику. Двојезична настава заснована је на методи CLIL (Content and Language Integrated Learning) односно на приступу који интегрише подучавање наставног предмета из школског курикулума и страног језика. Дакле, нејезички садржаји изучавају се на страном језику.

Овакав облик наставе све чешће је заступљен у системима образовања у свету и интегрални је део школског курикулума. Разлог за имплементацију CLIL наставе у школске системе препознаје се у резултатима бројних истраживања која указују на несумњиву добит за ученика, како из угла усвајања страног језика тако и развијања академских компетенција које се не могу развити у оквиру традиционалне наставе страног језика (Danesi, 1999; Cummins & Swain 1986 u Letts, 1999: 211; Titone, 1999). С тим у вези, нове тенденције у језичкој политици и планирању у европским земљама теже да омогуће спровођење двојезичне наставе, било да је реч о употреби мањинског и доминантног језика заједница, било страног и матерњег језика (Kangas, 2002).

У оквиру традиционалне наставе страног језика ученик развија основне међуљудске комуникативне способности (Basic Interpersonal Communicative Skills – BICS) које су у вези са општим и свакодневним темама. Са друге стране, у CLIL настави ученик развија и когнитивну академску језичку способност (Cognitive Academic Language Proficiency - CALP) јер је страни језик који се користи као посредни језик у учењу нејезичких предмета често формалан и садржи апстрактне појмове те је као такав когнитивно захтеван (Cummins & Swain, 1986).

Први циљ истраживања Катарине Завишин односи се на потврђивање функционалности CLIL наставе у Србији.

Други циљ усмерен је на критичку анализу постојеће CLIL наставе на италијанском и српском језику у Трећој београдској гимназији на основу које су истакнуте најважније смернице за побољшање квалитета наставе пре свега у оквиру предмета који су предмет анализе: италијанског језика, историје и ликовне културе.

Трећи циљ односи се на дефинисање смерница за CLIL наставу на страном и матерњем језику у школском систему Србије. Предлози кандидаткиње односе се на следеће аспекте: дефинисање посебног наставног плана и програма за двојезичну наставу на страном и матерњем језику (регулисање фонда часова наставне недеље за наставнике укључене у овај облик наставе, повећање фонда часова страног језика), увођење CLIL наставе у основне и средње школе, увођење наставе страног језика у нижим разредима основне школе, увођење посебних сертификата за CLIL наставу за ученике у складу са критеријумима ЗЕРО-а, увођење посебних сертификата за CLIL наставу за наставнике (језичке и дидактичке компетенције), образовање посебне комисије за сталну евалуацију CLIL програма, као и организовање мреже за наставнике за размену искустава и њихово повезивање са

школама у иностранству. Наведене смернице могу бити од значаја за CLIL наставу у средњој школи како у Србији тако и у Италији и сличним моделима у свету.

Четврти циљ рада односи се на дефинисање метода и наставних техника које су погодне за развијање CALP компетенције и које би се могле применити и у оквиру традиционалне наставе страног језика, а које су неопходне за учениково праћење наставе на вишим нивоима образовања. На овај начин наставник традиционалне наставе страног језика омогућава ученику да усваја страни језик посредством екстензивног разумљивог инпута што је у складу са препорукама савремене наставе страног језика (Krashen, 1987; Swain 1988; Cummins 2001).

Докторска теза садржи и емпиријски део рада. Истраживање је обухватило анализе резултата тестирања рецептивних језичких вештина (разумевање читањем) на примерима CILS тестова (Certificazione di Italiano come Lingua Straniera) као и на стручним текстовима из историје и ликовне културе. Тестирани су ученици трећег и четвртог разреда Треће београдске гимназије који усвајају италијански језик у CLIL контексту, док су контролну групу чинили ученици Филолошке гимназије и гимназије Свети Сава. Акциона стратегија била је усмерена на анализу добијених резултата тестова италијанског језика и ненаставних предмета као и упитника за ученике у вези са решавањем тестова и двојезичном наставом у циљу изношења предлога за побољшање квалитета наставе, као и за дефинисање смерница за CLIL наставу на италијанском и српском језику у средњој школи.

У анализама резултата примењене су квалитативне и квантитативне методе. Након анализе постигнутих резултата ученика из појединачних тестова (општи текстови, историјски и они везани са уметност), извршено је и поређење њихових резултата из сваког типа теста појединачно за сваку школу. Такође, извршено је поређење резултата свих школа, са посебним освртом на резултате појединачних врста тестова (посебно за сваки предмет: италијански, историја, ликовна култура). У првом делу рада представљене су теоријске основе CLIL методе и њене главне карактеристике: значај страног језика као посредног језика у настави нејезичких предмета (Coonan, 2009, 2008; Bygate, 1987; Canale, 1983); поређење традиционалне наставе страног језика са наставом страног језика у CLIL методи; важност развоја CALP компетенција као и методе и технике подучавања у овом облику наставе (Doughty & Long, 2005; Ellis, 1995, 2003; Gass & Selinker, 2001).

Наредно поглавље рада бави се одређењем појма двојезичности као и различитим моделима билингвалне наставе као што су: дуални (dual language), замена језика (language switch), имерзија по канадском моделу (Canadian Immersion) и прелазно билингвално образовање (transitional bilingual education) (Spolsky, 1999; García & Baker, 2007). Поред тога, приказани су и нови облици билингвалне наставе који су тренутно заступљени у Европи. Такође, сагледавамо овај облик наставе и из перспективе језичке политике и планирања (Вучо, 2007а; Marsh et al., 1997b; Филиповић et al, 2007).

Билингвални модел у Трећој београдској гимназији описан је у четвртном делу рада са приказом пријемног испита (структура и критеријуми) (Вучо, 2006) и организацијом наставе (школски предмети који су укључени у ову наставу са бројем недељних часова по разредима). Такође, приказан је и рад наставног кадра који учествује у билингвалној настави и њихова међусобна сарадња (између страног лектора и локалних наставника као и локалног наставника страног језика и

наставника нејезичких предмета). Посебно су описани часови и методе у оквиру наставе страног језика, историје и ликовне културе. За сваки предмет наведен је пример обраде једне наставне јединице са описом метода и техника које се примењују.

Пети део рада посвећен је тестирању ученика сва четири разреда билингвалне секције Треће београдске гимназије у циљу одређивања језичког ниво у складу са Заједничким европским референтним оквиром (CEF, 2001). Поред тога, приказани су и анализирани резултати тестирања контролних група рецептивних вештина на италијанском језику (разумевање читањем) ученика завршних година (трећи и четврти разред) Филолошке гимназије, гимназије Свети Сава и Треће београдске гимназије. Текстови су тематски груписани у три категорије: први је општег типа по угледу на текстове међународног сертификата из Универзитета из Сијене (CILS, 2006), други је везан за историјски садржај, док се трећи односи на предмет ликовне културе.

У шестом делу рада дата је критичка анализа CLIL наставе у Трећој београдској гимназији са циљем дефинисања смерница за побољшање квалитета наставе пре свега у оквиру предмета која су предмет анализе: италијанског језика, историје и ликовне културе. Поред тога, на основу анализа двојезичне наставе у Трећој београдској гимназији и билингвалних модела у Европи износимо предлоге за усавршавање наставног кадра, увођење CLIL-а у образовни систем Србије на ниву основне и средње школе, као и наставе страног језика у нижим разредима основне школе. Такође, у раду указујемо на методе и наставне технике које су погодне за развијање CALP компетенције и које би се могле применити и у оквиру традиционалне наставе страног језика као и у настави нејезичких предмета на страном језику, а које су неопходне за учениково праћење наставе на вишим нивоима образовања.

Кандидаткиња је ауторка и коауторка неколико научних радова из области методике наставе италијанског језика, а посебно се бави темама у вези са унапређењем двојезичне наставе и увођењем у наставу процедуре CLIL.

Циљ рада **CLIL настава: од теорије до праксе**. У: Ј. Вучо, О. Дурбаба, (прир.), *Језик и образовање*, Филолошка истраживања данас. Филолошки факултет, Београд, (Том II, стр. 439-451, 2013), јесте да се на основу поређења теоријских основа CLIL наставе и примера из праксе у поменутих предметима осврнемо на позитивне аспекте, али и евентулане недостатке у садашњем начину рада, те тако укажемо на нове смернице у двојезичној настави. У раду се упоређују теоријске основе CLIL наставе са наставном праксом на италијанском језику у Трећој београдској гимназији на примеру обраде по једне наставне јединице из три предмета: италијанског језика, историје и историје уметности.

Рад **Билингвална настава из перспективе језичке политике и планирања: смернице за пројекат билингвалне наставе на италијанском и српском језику у средњим школама**. *Иновације у настави*, XXV, 2012/13, стр. 64 – 75, 2012., износи и тумачи искуства у билингвалној настави у Србији.

Рад **Настава италијанског језика у функцији CLIL-а**, *Језик струке: изазови и перспективе*. Друштво за стране језике и књижевности Србије, 2011., има за циљ да се на основу поређења теоријских основа CLIL наставе и примера из праксе уоче позитивни аспекти и недостаци и укаже на нове смернице наставе италијанског језика у контексту двојезичне наставе.

У раду **Значај когнитивних академских језичких вештина (CALP) за академску комуникацију на страном језику**. *Језик, књижевност, комуникација*. Филозофски факултет. Ниш, 2011., на примеру наставе италијанског језика на Филозофском факултету и у оквиру билингвалне наставе Треће београдске гимназије, др Катарина Завишин у коауторству са Данијелом Ђоровић приказује могући приступ којим се код ученика подстиче веће когнитивно ангажовање и функционално учење страног језика за прецизно дефинисане комуникативне и академске потребе. Овакав начин рада била би значајна промена у наставном процесу у којем учење страног језика престаје да буде само себи циљ. Ученици се подстичу да остварују све ефикаснију комуникацију која превазилази опште језичке потребе и задире у сферу учениковог академског и касније професионалног усмерења, што доприноси развијању и достизању CALP компетенције.

Рад **Практична применљивост теоријских оквира методике наставе у академском образовању наставника италијанског језика: студија случаја**, У: Ј. Вучо, Б. Милатовић, (прир.), *Ставови промјена – промјена ставова*. Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет, Никшић, 2011., приказује програм часова вежби у оквиру наставе методике на Филолошком факултету као и резултати анкетирања студената након хоспитовања и полагања практичног дела испита. Циљ истраживања односи се на оцену усклађености теоријских оквира обрађених на часовима вежби са теоријским и практичним захтевима курса, као и на дефинисање предлога и евентуалних измена у концепцији и одабиру тема у оквиру наведеног предмета у циљу ефикасније припреме будућих наставника.

Рад **Bilingual education: the road to multilingualism**. У: Azamat Akbarov (прир.), *Languages for Specific Purposes in Theory and Practice* (713-724). Cambridge Scholars Publishing (United Kingdom), International Burch University, Sarajevo. 2011. Др Завишин је написала у коауторству са Ј. Вучо. У раду се, као прилог увођењу билингвалне наставе, тумаче резултати истраживања о значају учења страних језика, културним и језичким предрасудама код ученика билингвалних и осталих одељења. Циљ рада је да утврди сличности и разлике у ставовима ученика билингвалних и осталих одељења.

Рад **Il concorso nazionale di lingua italiana in Serbia: analisi di un percorso e prospettive**, Bollettino ITALS, бр.26, 2008.

http://venus.unive.it/italslab/modules.php?op=modload&name=ezcms&file=index&menu=79&page_id=437, написан је у коауторству са Д. Ђоровић и Л. Гуљелмијем.

У овом раду аутори су анализирали резултате републичког такмичења италијанског језика с намером да утврде постигнуте нивое компетенције, проверавајући на тај начин и квалитет наставе и ниво развијености испитиваних вештина.

У раду **Билингвална настава и подучавање граматике: студија случаја**, Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 2008., тумачи се студија случаја са фокусом на подучавање граматике у оквиру наставе италијанског језика као преносног (вехикуларног) и првог страног језика: анализа граматичких аспеката језика у оквиру наставног плана и програма и њихова усклађеност са савременим тенденцијама у Европи. Посебна пажња поклања се резултатима тестирања ученика свих година на граматичким тестовима у складу са захтевима нивоа Европског референтног оквира. Циљ ауторке је да укаже на значај развијања свесног учења језика код ученика и усвајању формалног аспекта страног језика у овој врсти наставе.

Катарина Завишин је коаутор два уџбеника за седми и осми разред основне школе са свом пратећом дидактичком апаратуром, коју се користе у редовној настави италијанског језика у Републици Србији.

III Оцена резултата у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

Др Катарина Завишин први пут се бира за доцента те није могла да има резултате у обезбеђивању научно-наставног подмлатка.

IV Оцена резултата педагошког рада

Кандидаткиња остварује изванредне резултате у раду са студентима на основним и мастер студијама. Подстиче студенте на активно учешће у наставном процесу, одржава са студентима колегијални и саветодавни контакт. Узорно организује своје курсеве и одржава сталну комуникацију са студентима. Саветује и помаже студентима у њиховим настојањима да остваре стипендије за усавршавање у Италији и другим земљама.

V Оцена о ангажовању у развоју наставе и других делатности високошколске установе

Др Катарина Завишин активно учествује у креирању силабуса за предмете из области италијанског језика и методике наставе италијанског језика. Др Завишин је ангажована у комисијама Филолошког факултета као и у осталим облицима ваннаставних активности.

VI ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Из свега наведеног закључујемо да је др Катарина Завишин испунила све законом предвиђене услове за избор у звање доцента. На основу неспорног научног доприноса, академских активности и одличних резултата педагошког рада, Комисија са изразитим задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да др Катарине Завишин изабере у звање доцента за наставно-научну област Италијанистика, предмет Италијански језик.

У Београду, 26. августа 2013.

КОМИСИЈА:

Др Јулијана Вучо, ред. проф.

Др Слободан Стевић, ван. проф.

Др Саша Модерц, ван. проф.